Καπιταλιστική Παραγωγή και Κυπριακό Πρόβλημα (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε τον Μάη του 2014 στην ηλεκτρονική σελίδα της Αγκάρρας.

Περιεχόμενο

29 Μάη, 2014

Καπιταλιστική Παραγωγή και Κυπριακό Πρόβλημα

Φιλοξενούμενο κείμενο

—

Στο κείμενο δεν θα ασχοληθούμε με τα θέματα του περιουσιακού, του εποικισμού, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των εγγυητριών δυνάμεων, και άλλων θεμάτων που διαχρονικά αφορούσαν τις διαπραγματεύσεις – τα θέματα αυτά θα συμφωνηθούν μέσα από την διαδικασία επίλυσης, και θα παρουσιαστούν σε περίπτωση τελικού σχεδίου. Σε μια τέτοια εξέλιξη των διαπραγματεύσεων, τα θέματα αυτά θα συζητηθούν λεπτομερώς. Εδώ θα επιδιώξουμε να ασχοληθούμε με κάτι διαφορετικό –τις πρόσφατες αλλαγές στο οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο, και τις επιπτώσεις τους στο Κυπριακό πρόβλημα και τη διαδικασία επίλυσης του. Το κείμενο γράφτηκε περισσότερο ως μια απόπειρα αλλαγής κατεύθυνσης για το πώς αντιλαμβανόμαστε το Κυπριακό πρόβλημα μέσα στις σύγχρονες συνθήκες, παρά ως μια τελειωτική και απόλυτη ανάλυση.

Η ανακάλυψη φυσικού αερίου, τόσο στην ΑΟΖ (Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη) της Κύπρου, όσο και στις ΑΟΖ γειτονικών κρατών, όπως ήταν λογικό έφερε αλλαγές στην γεωπολιτική σημασία των χωρών αυτών. Στην περίπτωση της Κύπρου, όπου η Κυπριακή Δημοκρατία υστερεί στις απαραίτητες δομές για την εκμετάλλευση του φυσικού αερίου από το κράτος, και με το κράτος ανίκανο να χρηματοδοτήσει την αναδόμηση τους, πολυεθνικές εταιρίες θα αναλάβουν την εξόρυξη του φυσικού πλούτου, πληρώνοντας κάποιο ποσό προς την Κυπριακή Δημοκρατία για την δυνατότητα εκμετάλλευσης της ΑΟΖ. Το φυσικό αέριο, το ποίο πιθανόν, θα κρατηθεί σαν ιδιοκτησία τους και σαν προϊόν τους, μετά την διαδικασία άντλησης του, ως αντάλλαγμα για το δικαίωμα εκμετάλλευσης της ΑΟΖ που αγοράζουν από την Κυπριακή Δημοκρατία. Το θέμα του φυσικού αερίου ενδιαφέρει ιδιαίτερα και την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία βασίζεται σε σημαντικό βαθμό πάνω στην Ρωσία για το φυσικό αέριο της, ένα κράτος με το οποίο διατηρούνται ανταγωνίστηκες σχέσεις προς την περιφερειακή κυριαρχία και επιρροή, όπως φανερώνουν και οι εξελίξεις στην Ουκρανία. Η εκμετάλλευση του φυσικού αερίου στην Κυπριακή ΑΟΖ θα μπορέσει να τροφοδοτήσει με ενεργειακούς πόρους την παραγωγή της ΕΕ, ανεξαρτητοποιώντας την περισσότερο από την Ρωσία στο μέλλον. Η Κύπρος, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, θα μπορούσε να μετατραπεί σε ενεργειακό κέντρο για την μεταφορά φυσικού αερίου από άλλες Μεσογειακές χώρες, όπως το Ισραήλ και ο Λίβανος, προς την Ευρώπη. Αυτό προϋποθέτει και την πολιτική σταθερότητα στην περιοχή, με τις Η.Π.Α. να έχουν ήδη επέμβει για την καλυτέρευση των σχέσεων Ισραήλ και Τουρκίας.

Το Κυπριακό πρόβλημα όμως, φράζει αυτές τις δυνατότητες. Οι αγωγοί φυσικού αερίου που χρειάζονται πρέπει αρχικά να περνούν από την Τουρκία, και μετέπειτα να φτάνουν στην Ευρώπη. Το κόστος της εναλλακτικής διευθέτησης (μέσω Ελλάδας) είναι τεράστιο, λόγο της μεγάλης απόστασης στην οποία οι αγωγοί θα βρίσκονται υποθαλάσσια, και δεν πρόκειται να υλοποιηθεί, αφού μια τέτοια διευθέτηση, η κατασκευή των αγωγών θεωρείται μη κερδοφόρα. Η Τουρκία δεν αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία, και η Κυπριακή Δημοκρατία με την σειρά της, δεν πρόκειται να έρθει σε απευθείας οικονομικές συναλλαγές με την Τουρκία, λόγο της κατοχής του εδάφους της. Το Κυπριακό λοιπόν, φράζει τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των πολυεθνικών εταιριών, αλλά και της Τουρκίας, η οποία χρειάζεται το φυσικό αέριο για την τοπική της παραγωγή, καθώς και για τα κέρδη που θα επιφέρει η κατασκευή ενός αγωγού που θα περνά από το έδαφος της. Μαζί με το βέτο της Κυπριακής Δημοκρατίας προς την ενταξιακή της πορεία στην ΕΕ, και το κόστος που ξοδεύει κάθε χρόνο για την συντήρηση του κατοχικού στρατού και κράτους, το φυσικό αέριο φέρνει την Τουρκία σε μια θέση όπου τα οφέλη μιας επίλυσης του Κυπριακού υπερισχύουν από την διατήρηση του status quo. Μπορούμε εδώ να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως η θέση της Τουρκικής κυβέρνησης (του Ερτογάν, όχι απαραίτητα του βαθιού κράτους) πάνω στο Κυπριακό, έχει αλλάξει (η ίδια η Τουρκική κυβέρνηση ανέφερε πως τα συμφέροντα της Τουρκίας δεν εξυπηρετούνται πλέον από το status quo). Η έμμεση εμπλοκή των Η.Π.Α., της Μεγάλης Βρετανίας, της ΕΕ (σε πιο συγκρατημένο επίπεδο), του Ισραήλ και της Τουρκίας στις διαπραγματεύσεις, και η πίεση που ασκήθηκε στον Έρογλου, ένα κατά τα άλλα συντηρητικό Τουρκοκύπριο εθνικιστή, για να αρχίσει ο νέος γύρος των συνομιλιών, υποδεικνύει και την σοβαρότητα με την οποία οι παγκόσμιες και τοπικές οικονομικές δυνάμεις παρακολουθούν το ζήτημα.

Φυσικά η τοπική καπιταλιστική τάξη δεν έχει μείνει ουδέτερη στην πιθανότητα λύσης του Κυπριακού προβλήματος. Ήδη από τον Σεπτέμβρη του 2014 ανακοίνωσαν επίσημα οι αντίστοιχες οργανώσεις βιομηχάνων και επιχειρηματιών στην Κύπρο, την Ελλάδα και την Τουρκία (Ελληνοκύπριοι: ΟΕΒ, Τουρκοκύπριοι: ISAD, Τουρκία: TUSIAD, Ελλάδα: ΣΕΒ) την θέληση τους για επίλυση του Κυπριακού. Σε μια τέτοια περίπτωση (μιλάμε για ομοσπονδία εδώ), τα κατεχόμενα γίνονται αναγνωρισμένο μέρος του ομόσπονδους Κυπριακού κράτους, η νεκρή ζώνη εξαφανίζεται, και η Αμμόχωστος ανοίγει, όπως και άλλες πρώην κατοικημένες περιοχές, που αυτή την στιγμή λειτουργούν σαν στρατόπεδα. Σε μερικούς μήνες (ή χρόνια, ανάλογα με της συμφωνίες της λύσης), η βόρεια Κύπρος, που προηγουμένως ήταν κλειστή προς τις παγκόσμιες αγορές και τις πολυεθνικές εταιρίες, ανοίγει για καπιταλιστική ανάπτυξη. Τόσο η τοπική καπιταλιστική τάξη (τουριστική βιομηχανία, τραπεζικός τομέας, κατασκευαστικός τομέας, παραγωγοί καταναλωτικών προϊόντων, αντιπρόσωποι πολυεθνικών κτλ) όσο και οι Ελληνικές και Τουρκικές καπιταλιστικές τάξεις περιμένουν για την στιγμή που θα μπορέσουν να επενδύσουν σε μία προς το παρόν κλειστή αγορά. Η Τουρκική καπιταλιστική τάξη βρίσκεται σε μια διαφορετική κατάσταση, αφού με την επίλυση του Κυπριακού, θα μπορέσει να εισχωρήσει μέσα στην αγορά της νότιας Κύπρου, έχοντας ήδη εδραιωθεί εδώ και δεκαετίες στην βόρεια. Με την λύση του Κυπριακού προβλήματος, οι καπιταλιστές θα έχουν κυριολεκτικά την ευκαιρία όχι απλά να επεκταθούν, αλλά να κτίσουν μια ολόκληρη πόλη σχεδόν από την αρχή. Με την οικονομική κρίση τόσο στην Κυπριακή Δημοκρατία όσο και στο κατοχικό κράτος, υπάρχει όλο το εργατικό δυναμικό που χρειάζονται, με χαμηλότερους μισθούς και λιγότερα εργατικά δικαιώματα, ενώ η οικονομική ρύθμισή φαίνεται πως έχει φτάσει πλέον σε καινούργιο πάτο. Με μια λύση πράγματι θα εμφανιστεί ανάπτυξη – μια καπιταλιστική ανάπτυξη, που αν και μπορεί να διαρκέσει αρκετά χρόνια, σε κάποια φάση θα φτάσει και αυτή στα όρια της και στις αντιφάσεις της. Είναι πράγματι ενδιαφέρον καιροί να είσαι τοπικός καπιταλιστής.

Φυσικά η καπιταλιστική τάξη δεν είναι ενοποιημένη για την λύση του Κυπριακού. Μια μερίδα της φοβάται πως θα χάσει τα τοπικά μονοπώλια και ολιγοπώλια της, μέσα από την ανταγωνιστικότητα εταιριών που τώρα δραστηριοποιούνται στα κατεχόμενα, αλλά με μια λύση του Κυπριακού θα είναι πλέον απευθείας ανταγωνιστές τους. Ένα άλλο μέρος ανησυχεί πως δεν θα αντέξει μια τέτοια ανταγωνιστικότητα, και θα χάσει την θέση της μέσα στην καπιταλιστική τάξη, δηλαδή θα χρεοκοπήσει. Αυτή η τάση εκφράζεται έμμεσα μέσα από κάποια Μ.Μ.Ε. και από θέσεις μικρότερων κομμάτων, που και αυτά έχουν πανικοβληθεί με μια πιθανή λύση του Κυπριακού. Η αξιολύπητη προσπάθεια της φατρίας του Νικόλα Παπαδόπουλου στο ΔΗΚΟ, της ΕΔΕΚ, των Οικολόγων, της «Συμμαχίας Πολιτών» και του ΕΥΡΩΚΟ να θάψουν τις συνομιλίες πριν ακόμη ανακοινωθεί το κοινό ανακοινωθέν, δείχνει τόσο την πολιτική ανωριμότητα και υποκρισία τους, όσο και τις σκοπιμότητες τους (ειδικά αν συγκρίνει κανείς το συγκεκριμένο κείμενο με τη Συμφωνία 8ης Ιουλίου 2006, μεταξύ Ταλάτ και Τάσσου – μια σχεδόν ίδια βάση για συνομιλίες, την οποία φυσικά δεν αποκήρυξαν). Σε περίπτωση διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας, το ομόσπονδο κράτος θα δομηθεί με μια άνω βουλή (Γερουσία) και μια κάτω βουλή, με τρόπο που θα υποχρεώνει τις δύο κοινότητες να δημιουργήσουν πολιτικές συνεργασίες μεταξύ τους, για να εκλεγεί η εκτελεστική εξουσία και να δημιουργηθεί πλειοψηφία στις δύο βουλές. Αυτό θα μετατρέψει τα μεγάλα κόμματα των δύο κοινοτήτων στους κύριους πολιτικούς φορείς, μετατρέποντας τα μικρά κόμματα της Ελληνοκυπριακής κοινότητας, από τους ρυθμιστές της πολικής εξουσίας (με το ΔΗΚΟ να καθορίζει διαχρονικά τις εκλογές στην Κυπριακή Δημοκρατία), σε ασήμαντα κόμματα που θα έχουν ουσιαστική επιρροή μόνο στο συμβούλιο της Ελληνοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας. Τα προαναφερμένα κόμματα θα προσπαθήσουν να φράξουν κάθε προσπάθεια λύσης του Κυπριακού με βάση την ομοσπονδία, παρόλα αυτά δεν μπορούν να προωθήσουν μια θέση διαπραγματεύσιμης διχοτόμησης, αφού η πολιτική ρητορική τους βασίζεται στον λαϊκισμό, στα ψέματα και τον αγώνα τους για την «δίκαια» λύση του Κυπριακού, είτε μέσω της ομοσπονδίας με «σωστό περιεχόμενο», είτε μέσω μιας αόριστης, ανούσιας εναλλακτικής πρότασης εξωτερικής πολιτικής, που δεν ορίζεται επί της ουσίας ποτέ. Τα συμφέροντα τους είναι ριζωμένα στο status quo, όπως και μιας μερίδας της καπιταλιστικής τάξης.

Μέσα λοιπόν από το σύμπλεγμα των συμφερόντων της τοπικής και παγκόσμιας καπιταλιστικής τάξης, της ενεργειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των πολιτικών σκοπιμοτήτων και της υπόσχεσης καπιταλιστικής ανάπτυξης, πιθανόν να καλεστούμε σε νέο δημοψήφισμα για την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος, με βάση την διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία. Δεν θα προσπαθήσω να πίσω εδώ κανέναν για το πια απόφαση πρέπει να παρθεί (υπάρχουν ακόμη ουσιαστικά και λεπτά θέματα όπως το περιουσιακό, η κατανομή της ομόσπονδης εξουσίας και οι εγγυήτριες δυνάμεις, που θα αναφερθούν μόνο σε τελικό σχέδιο λύσης). Το ερώτημα όμως που νομίζω ότι πηγάζει από τη πιο πάνω ανάλυση, σε σχέση με ένα πιθανό δημοψήφισμα, είναι το ακόλουθο.

Είναι θεμιτός ένας ταξικός συμβιβασμός στο Κυπριακό ζήτημα, στο σημείο στο οποίο έχουν φτάσει οι μακροχρόνιες συνομιλίες και οι κοινωνικό-οικονομικές συνθήκες των δύο κοινοτήτων, και αν όχι, ποια θα είναι η εναλλακτική εξέλιξη του status quo μετά από μια απόρριψη νέου σχεδίου λύσης;

Γράφει ο *Delirium.*

Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Αγκάρρα (Ομάδα), Ηλεκτρονικά Άρθρα, Δεκαετία 2010-2019, 2014, Απροσδιόριστη Τοποθεσία, Κυπριακό Πρόβλημα

From:
https://movementsarchive.org/ - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:agkarra:cyprob_delirium

Last update: **2020/07/14 16:18**